

Άγιος και Όσιος Θεοφόρος Πατέρας Νεόφυτος ο Έγκλειστος

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#) / [Συναξαριακές Μορφές](#)

Όσιος Νεόφυτος ο έγκλειστος που ασκήτευσε στην Κύπρο. Τοιχογραφία του 1193 μ.Χ. (λεπτομέρεια παραστάσεως) Φωτό: saint.gr

Ο βίος του Αγίου και η Εγκλείστρα του στην Πάφο

Εξέχουσα θέση στη χορεία των αγίων της Εκκλησίας μας έχει ο αναχωρητής Άγιος Νεόφυτος ο Έγκλειστος. Μια μορφή που αγιάζει την Πάφο και τους προσκυνητές του ασκητηρίου του, που το επισκέπτονται από όλη την Κύπρο.

Ο Άγιος Νεόφυτος γεννήθηκε το 1134 στα Λεύκαρα. Σε ηλικία 18 ετών εγκατέλειψε τους γονείς του και το γάμο που του ετοίμαζαν και αναχώρησε για τη Μονή του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου στους πρόποδες του Πενταδάκτυλου, με σκοπό να γίνει μοναχός γιατί έβλεπε το μάταιο του κόσμου τούτου, όπως ο ίδιος αφηγείται.

Στη Μονή του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου, έμαθε τα πρώτα γράμματα, γιατί όταν πήγε εκεί ήταν εντελώς αναλφάβητος, και αποστήθισε ολόκληρο το Ιερό Ψαλτήριο.

Στο Μοναστήρι του ανέθεσαν το διακόνημα του εκκλησιάρχη και έτσι ερχόταν σε επαφή με πολύ κόσμο, πράγμα που το δυσαρεστούσε. Έτσι μετά από επτά χρόνια παραμονής του εκεί, αποφάσισε να φύγει για πιο ήσυχο τόπο. Διάλεξε τους Αγίους Τόπους, τους οποίους και επισκέφθηκε, προσκύνησε τον Παν άγιο Τάφο και μη βρίσκοντας κατάλληλο τόπο για άσκηση, επέστρεψε στην Κύπρο, με σκοπό να πάει στο όρος Λάτρους στη Μικρά Ασία.

Στο λιμάνι της Πάφου οι τότε κρατικοί υπάλληλοι τον ταλαιπώρησαν γι' αυτό και άλλαξε γνώμη και αποφάσισε να μείνει στην Κύπρο. Επισκέφθηκε τον Μελισσόβουννο που βρίσκεται βορειοδυτικά της πόλης της Πάφου, βρήκε ένα μικρό σπήλαιο και έμεινε εκεί τέσσερις μήνες, για να βεβαιωθεί ότι ο τόπος είναι ήσυχος. Αφού βεβαιώθηκε για το απόμερο του τόπου, εγκαταστάθηκε οριστικά στο σπήλαιο το οποίο ονόμασε Εγκλείστρα και το αφιέρωσε στον Τίμιο Σταυρό. Αργότερα μεγάλωσε την Εγκλείστρα και τη χώρισε σε Ναό, Τράπεζα και άλλα βοηθητικά μέρη και τα αγιογράφησε.

Η φήμη της αγιότητας του Νεοφύτου έφθασε σε όλα τα μέρη της Κύπρου και η Εγκλείστρα έγινε προσκύνημα για πολλούς πιστούς. Ο άγιος ποτέ δεν έφυγε από την Εγκλείστρα του, μάλιστα όταν οι επισκέπτες άρχισαν να πληθαίνουν, ανέβηκε πιο ψηλά σε άλλο σπήλαιο και συμβούλευε από εκεί. Παρά το γεγονός όμως ότι δεν έφυγε ποτέ από το ασκητήριό του, είχε πλήρη εικόνα των γεγονότων της εποχής του, τα οποία και κατέγραψε. Οι πληροφορίες του είναι και ακριβείς και σημαντικές για τα γεγονότα της εποχής εκείνης και τον καθιστούν ένα από τους σημαντικότερους ιστορικούς των χρόνων του. Ανάμεσα σ' άλλα μας πληροφορεί για την πτώση της Ιερουσαλήμ από το στρατό του Σαλαδίνου το 1187, θρηνεί για την πτώση της Κωνσταντινούπολης από τους Φράγκους το 1204, ζει και υποφέρει από τα δεινά που έπληξαν την Κύπρο με τον αποστάτη τύραννο Ισαάκιο Κομνηνό και την παράδοση της Κύπρου στο Ριχάρδο το Λεοντόκαρδο, το 119-1, την πώληση της μετά από λίγο στους Ναίτες και τους Λουζινιανούς και την αρχή της Φραγκοκρατίας στην Κύπρο.

Πραγματικός αναχωρητής και ασκητής, πρότυπο για όλους τους μοναχούς ο Άγιος Νεόφυτος έζησε για 60 ολόκληρα χρόνια στο ασκητήριό του, συνέγραψε πάρα πολλά έργα, ερμηνευτικά στην Αγία Γραφή, τυπικές διατάξεις για τη σωστή λειτουργία των Μονών, ιστορικά, λόγους για διάφορες μνήμες Αγίων στις οποίες διασώζει και βιογραφικά πολλών γνωστών και αγνώστων Αγίων της Κύπρου, ακολουθίες για μνήμες Αγίων και άλλα πολλά.

Ο Άγιος άφησε την πρόσκαιρη ζωή και αναχώρησε για την αιωνιότητα σε μεγάλη ηλικία, στις 12 Απριλίου 1219. Πριν την κοίμηση του οργάνωσε την Εγκλείστρα και θεμελίωσε το Ναό που υπάρχει μέχρι σήμερα στη Μονή και είναι αφιερωμένος στην Κοίμηση της Παναγίας.

Στις 28 Σεπτεμβρίου 1750 βρέθηκε ο τάφος του Αγίου που είχε ξεχασθεί με την πάροδο του χρόνου και έγινε ανακομιδή των λειψάνων του. Αυτή τη μέρα, στις 28 Σεπτεμβρίου δηλαδή, γίνεται και μεγάλη πανήγυρις στη Μονή του που είναι σήμερα μια από τις τεσσερις Σταυροπηγιακές Μονές της Κύπρου. Μεγάλη συγκέντρωση προς τιμή του Αγίου Νεοφύτου γίνεται και στις 24 Ιανουαρίου κάθε χρόνο, σε ανάμνηση της θαυμαστής διάσωσής του το 1198, όταν έπεσε από τον

κρημνό ενώ λάξευε την «Ανωτέραν Εγκλείστραν». Μάλιστα την ημέρα αυτή τη γιόρταζε ο ίδιος ο Άγιος που έγραψε και σχετική ακολουθία προς τούτο.

Η Μονή του Αγίου Νεοφύτου πρόσφερε ανεκτίμητες υπηρεσίες στον Κυπριακό Ελληνισμό. Στα δύσκολα χρόνια της ξένης κατοχής στήριξε και εμπύχωσε τον Παφιακό λαό. Μεγάλη ήταν και η συνεισφορά της στον απελευθερωτικό μας αγώνα. Πέρα από την ενεργό συμμετοχή των πατέρων στον αγώνα, η Μονή φιλοξένησε και προστάτεψε πολλούς αγωνιστές και τροφοδοτούσε με τα απαραίτητα τις ομάδες των αγωνιστών που δρούσαν στη γύρω περιοχή.

Από τη Μονή του Αγίου Νεοφύτου προέρχεται και ο σημερινός Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Χρυσόστομος ο Β΄, που υπηρέτησε εκεί ως δόκιμος (1953 - 63), ως διάκονος (1963 - 72) και ως ηγούμενος (1972 - 78).

Για την Κύπρο ο Άγιος Νεόφυτος ο Έγκλειστος αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία της Ελληνικής και χριστιανικής ταυτότητάς της. Είναι ένας κρίκος που συνδέει τους μεταγενέστερους με την ένδοξη Ελληνική Βυζαντινή αυτοκρατορία μας και διαλαλεί πως η δική μας παρουσία στα αγιασμένα χώματα της Κύπρου είναι μια αδιάκοπη συνέχεια των Ελλήνων και Ορθόδοξων προγόνων μας (Πηγή: http://www.impaphou.org/agios_neofitos.aspx).

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΟΝ

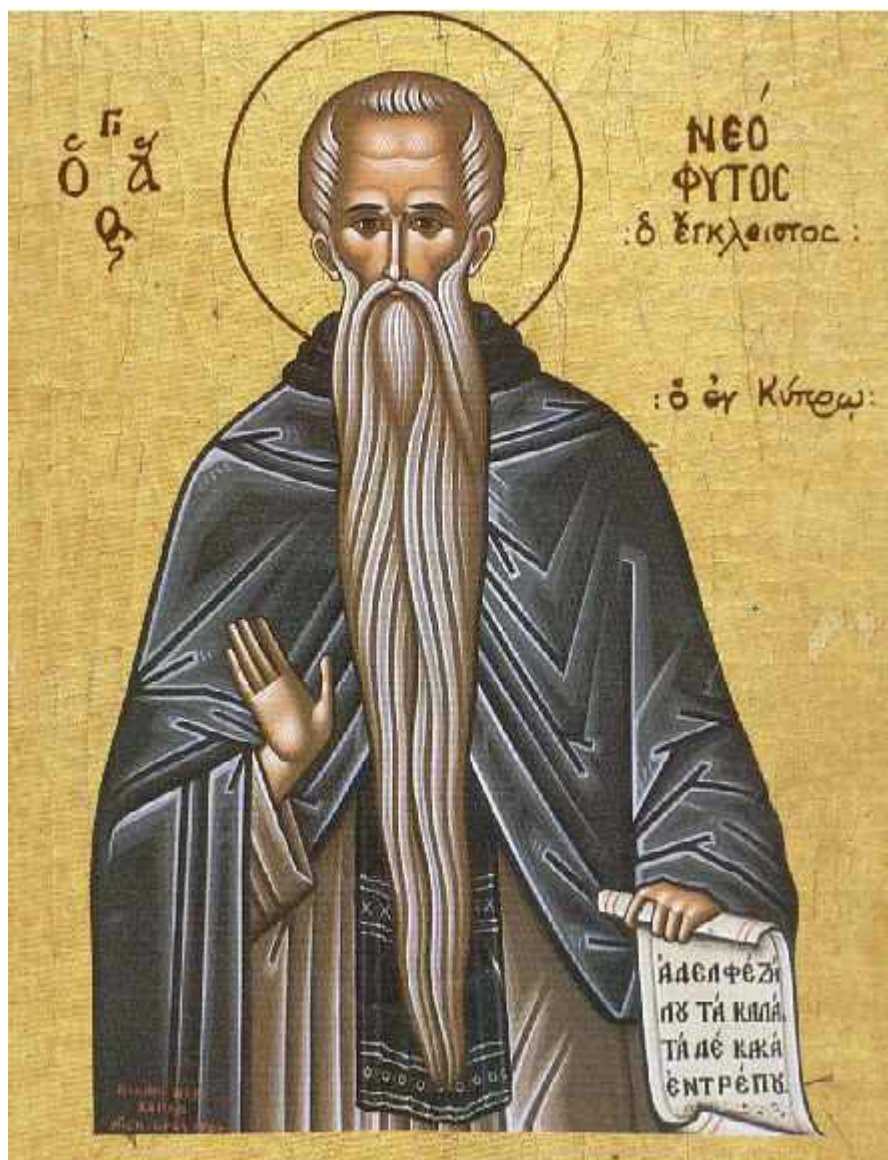
Ήχος α΄. Της ερήμου πολίτης. Των Λευκάρων το κλέος και Κυπρίων το καύχημα, μονής Εγκλείστρας πολιούχε, θεοφόρε πατήρ ημών Νεόφυτε. Νηστεία, αγρυπνία, προσευχή, και έγκλειστος εν άντρω καρτερών, θείαν χάριν εκομίσω, ην πιστοίς, νυν παρέχει θήκη λειψάνων σου. Δόξα τω ταύτην βραβεύσαντι ημίν, δόξα τω σε δοξάσαντι, δόξα τω χορηγούντι διά σου πάσιν ιάματα.

Η έκδοση των έργων του από την Ιερά Μονή Αγίου Νεοφύτου

Σπουδαίο γεγονός για την Εκκλησία θεωρείται η έκδοση της κριτικής έκδοσης των διασωθέντων συγγραμμάτων του Αγίου Νεοφύτου, που περιλαμβάνει έξι τόμους. Το Α' Διεθνές Συνέδριο «Άγιος Νεόφυτος ο Έγκλειστος, Ιστορία - Θεολογία - Πολιτισμός», που πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 2009 στην Πάφο αποτέλεσε το επισφράγισμα της συλλογικής και πολυετούς προσπάθειας για την έκδοση των συγγραμμάτων του Αγίου. Στα επόμενα 3-4 χρόνια η Μονή θα προχωρήσει στην έκδοση των έργων αυτών σε νεοελληνική μετάφραση. Η μετάφραση θα είναι εμπλουτισμένη με ιστορικά, θεολογικά, κοινωνικά, φιλολογικά και άλλα σχόλια, προκειμένου να γίνουν τα έργα του Αγίου Νεοφύτου προσιτά στον κάθε αναγνώστη. Αναμένεται ότι θα εκδοθούν δώδεκα τόμοι, οι οποίοι θα μεταφραστούν τόσο στην Αγγλική, όσο και στην Ρωσική γλώσσα.

Μεταγενέστερος στόχος είναι η μετάφραση των έργων και σε ξένες γλώσσες, κυρίως στα αγγλικά και στα ρωσικά, καθιστώντας το έργο του Αγίου προσιτό και στην παγκόσμια επιστημονική έρευνα. Στο μέλλον δε η Μονή έχει σκοπό να προωθήσει τη συγγραφή ειδικών κειμένων από επιστήμονες που επιθυμούν να εργαστούν επί των έργων του Αγίου Νεοφύτου.

Για το εν λόγω έργο της η Ιερά Βασιλική και Σταυροπηγιακή Μονή του Αγίου Νεοφύτου του Εγκλείστου, τιμήθηκε, στο πρόσωπο του καθηγουμένου της, Χωρεπισκόπου Χύτρων κ. Λεοντίου, στις 29 Δεκεμβρίου 2009, από την Ακαδημία Αθηνών. Στα πλαίσια της καθιερωμένης ετήσιας πανηγυρικής της συνεδρίας για το τέλος του έτους, το Ανώτατο πνευματικό καθίδρυμα του Ελληνισμού, μέσα σε μια συγκινητική ατμόσφαιρα, βράβευσε τους συντελεστές της εξάτομης έκδοσης με τίτλο «Αγίου Νεοφύτου του Εγκλείστου, Συγγράμματα» με το βραβείο της Ακαδημίας στην Τάξη των Ηθικών και Πολιτικών Επιστημών.

Φωτό: saint.gr

Η Ακαδημία Αθηνών με την βράβευση, «άνευ αντιστοίχου προκηρύξεως», του ηγουμενοσυμβουλίου της Μονής του Αγίου Νεοφύτου και των συντελεστών της εξατομης έκδοσης των Συγγραμμάτων του Αγίου Νεοφύτου του Εγκλείστου, κατέδειξε για άλλη μια φορά την σημαντικότητα της κριτικής εκδόσεως των διασωθέντων Συγγραμμάτων του Αγίου Νεοφύτου και επιβράβευσε την επιμονή, την αφοσίωση και την ακαταπόνητη έρευνα όλων των συντελεστών, οι οποίοι έφεραν εις πέρας την έκδοση των έργων του Αγίου.

[Περισσότερες πληροφορίες για την Ιερά Μονή](#)

[Τμήμα Αρχαιοτήτων Κύπρου](#)

[Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα της Ιεράς Μονής](#)

Επιμέλεια: π. Παναγιώτης Θεοδώρου

Πηγή: churchofcyprus.org.cy